

Aktuálne otázky vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov

Juraj Takáč *

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2021.8.4.321-330>

Abstrakt:

TAKÁČ, Juraj: *Aktuálne otázky vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov*. Predmetný príspevok sa snaží reflektovať na aktuálne otázky týkajúce sa vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Cieľom je poukázať na občianskoprávnu reguláciu tohto procesu a zároveň zamerať sa na súvisiacu súdnu prax. Príspevok podrobne analyzuje jednotlivé spôsoby vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov s refleksiou na príslušnú judikatúru.

Kľúčové slová:

Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, vecné práva, Občiansky zákonník, súkromné právo, zánik manželstva, rozvod

Current Issues of Settlement of Community Property of Spouses

Abstract:

TAKÁČ, Juraj: *Current Issues of Settlement of Community Property of Spouses*. This article seeks to reflect on current issues related to settlement of community property of spouses. The aim is to point out the civil law regulation of this process and at the same time to focus on the relevant court decisions. The article analyzes in detail individual ways of settling community property of spouses with a reflection on the relevant case law.

Key words:

Community property of spouses, rights in rem, Civil Code, private law, dissolution of marriage, divorce

Úvod

Vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je neodvratným následkom jeho zániku. V zmysle súčasne platnej legislatívy, bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, ako jeden z dvoch druhov spoluvlastníctva, môže vzniknúť a existovať iba za trvania manželstva. Predstavuje to určitú formu akcesority existencie BSM od existencie manželstva. Predmetné pravidlo vyplýva priamo z ustanovenia § 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Toto ustanovenie je kogentné, a preto strany sa nemôžu od

---

* JUDr. PhD., Juraj Takáč, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Katedra občianskeho a pracovného práva, odborný asistent

neho odchyliť. Naša legislatíva nepripúšťa, aby mohlo bezpodielové spoluvlastníctvo manželov existovať bez ohľadu na trvanie manželstva. Zároveň predmetná forma spoluvlastníctva, tak ako vyplýva aj zo samotného názvu, sa výlučne viaže na manželstvo, a teda nemôže vzniknúť v rámci iných foriem spolunažívania fyzických osôb (osoby žijúce v spoločnej domácnosti, partnerské zväzky). Je pravdepodobné, že vzhľadom na spoločenský vývoj a trend, kedy čoraz viac párov žije spoločne a zakladajú si rodinu bez uzavretia manželstva, dôjde k určitým zmenám v právnej regulácii podmienok vzniku BSM, resp. prinajmenšom k zavedeniu inštitútu, ktorý by mal obdobné charakteristické vlastnosti a funkciu ako BSM a bol by aplikovateľný vo vzťahu k osobám, ktoré spoločne žijú, avšak nemajú uzavreté manželstvo.

1. Vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov

Na ustanovenie § 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka nadväzuje ustanovenie 149 OZ, v zmysle ktorého, ak dôjde k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, sa vykoná jeho vyporiadanie. Vyporiadanie predstavuje určitú formu rozdelenia majetku, ktorý manželia nadobudli do svojho bezpodielového spoluvlastníctva počas manželstva.

Občiansky zákonník všeobecne vymedzuje spôsoby vyporiadania BSM, a to buď na základe dohody bývalých manželov, na základe rozhodnutia súdu, alebo priamo na základe zákona. Aplikácia jednotlivých spôsobov vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sa odvíja od toho, ako a či vôbec sú manželia schopní a ochotní si spoločný majetok nadobudnutý za trvania manželstva vyporiadať.¹

2. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov na základe dohody

Najjednoduchší a aj najefektívnejší spôsob vyporiadania majetku spadajúceho do zaniknutého BSM je formou dohody medzi bývalými manželmi.² Občiansky zákonník

---

1 Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn.: II. ÚS 395/2010: Do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov treba na rozvedených manželov hľadiť ako na rovnocenných vlastníkov, čo sa týka kvantity i kvality ich bezpodielového spoluvlastníckeho práva. V prípade nezhôd bývalých (rozvedených) manželov, v súvislosti s výkonom jednotlivých atribútov vlastníckeho práva k ich spoločnému majetku, rozhodne o ochrane tohto atribútu na návrh niektorého z nich všeobecný súd (§ 146 ods. 1 OZ). Do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva, resp. do doby, keď niet zákonného právneho podkladu, jeden z manželov nemôže bývalému manželovi, ktorý je sám v rovnakom rozsahu a kvalite ako druhý manžel vlastníkom predmetu bezpodielového spoluvlastníctva, prenechať svoje užívacie právo k tomuto predmetu bezpodielového spoluvlastníctva, napríklad do nájmu, ani do obdobného vzťahu odplatného užívania.

2 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 181/2007: „Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva nemá charakter typického prevodu vlastníctva. Vyporiadanim sa teda vlastníctvo nezriaďuje, nenadobúda a nejde o žiaden prevod ani prechod. Na tomto závere nič nemení ani ustanovenie § 149a OZ, v zmysle ktorého pokiaľ sa dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva týkajú nehnuteľností, musia mať písomnú formu a nadobúdajú účinnosť až vkladom do katastra. Vzhľadom na chápanie bezpodielového spoluvlastníctva ako dvojitého úplného vlastníctva manželov, vkladom nenadobúda vlastníctvo ten, komu

všeobecne nevymedzuje podmienky, aké by mala dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov spĺňať. Analogicky sa však bude v takomto prípade postupovať v zmysle všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka k právnym úkonom, keďže takáto dohoda predstavuje dvojstranný právny úkon. Výslovne občiansky zákonník vo vzťahu k dohode o vyporiadaní BSM iba uvádza, že manželia sú povinní, v prípade ak jeden z nich o to požiada, si vzájomne vydať písomné potvrdenie o tom, akým spôsobom sa vyporiadali.

Dané ustanovenie sa vzťahuje na prípady, kedy predmetom vyporiadania BSM sú výlučne hnutel'né veci, majetkové hodnoty a práva, ktoré sa nevzťahujú na nehnuteľnosti. V prípade ak by bola predmetom vyporiadania nehnuteľnosť (t.j. pozemok, alebo stavba spojená so zemou pevným základom), alebo majetkové právo (spoluvlastnícky podiel), je nevyhnutné v zmysle § 46 ods. 1 OZ mať dohodu uzavretú v písomnej forme. Zároveň to výslovne vyplýva aj z ustanovenia § 149a, podľa ktorého dohody medzi manželmi o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov musia mať písomnú formu, ak sa týkajú nehnuteľností.³

Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou medzi manželmi prichádza do úvahy v prípade zániku manželstva rozvodom,⁴ resp. vyhlásením manželstva za neplatné.⁵ Nie je možné, aby k vyporiadaniu BSM došlo na základe dohody manželov v prípade zániku manželstva z titulu smrti jedného z manželov, zániku BSM za trvania manželstva z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok manžela, alebo pri zániku BSM za trvania manželstva z titulu uloženia trestu prepadnutia majetku jednému z manželov. V prípade smrti manžela k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva dochádza v rámci konania o dedičstve. Ak došlo k zániku BSM počas manželstva z titulu uloženia trestu prepadnutia majetku, respektíve je dôvodom zániku BSM vyhlásenie konkurzu na majetok jedného z manželov, druhý manžel môže uzavrieť dohodu o vyporiadaní BSM, avšak iba so správcom konkurznej podstaty vo forme zmieru, ktorý musí schváliť súd.⁶

---

nehnuteľnosť zostala, pretože vlastníctvo už má. Vkladom sa len potvrdzuje účinnosť dohody, že vlastníctvo sa mu ponecháva a druhý o neho prichádza.“

- 3 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 SŽ-o-KS 139/2004: „Uzavretím dohody o vyporiadaní bezpodielového vlastníctva manželov dochádza k prevodu vlastníctva. Ide o zmluvný prevod aj napriek tomu, že pri tomto prevode právna úprava poskytuje určité úľavy, prípadne nespája s ním tie povinnosti, ktoré platia všeobecne pri ostatných prevodoch. Pokiaľ sa dohoda medzi manželmi týka nehnuteľností, musí mať písomnú formu a nadobúda účinnosť vkladom do katastra. Pri zápise vkladu správa katastra musí postupovať podľa zásad platných pre vkladové konanie, teda aj podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona preskúmať, či právo nakladať s nehnuteľnosťou nie je obmedzené a v prípade jeho zistenia návrh zamietnuť.“
- 4 Bližšie pozri: ust. § 22 a nasl. zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v platnom znení
- 5 Bližšie pozri: ust. § 9 – 16 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v platnom znení
- 6 Ust. § 53 ods. 2 zákona č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov „Správca je oprávnený vykonať vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov zaniknutého vyhlásením konkurzu namiesto úpadcu vrátane podania návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov príslušným súdom. Dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je správca oprávnený uzavrieť len vo forme zmieru schváleného príslušným súdom.“

3. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov na základe rozhodnutia súdu

V prípade ak nedôjde k uzavretiu dohody o vyporiadaní BSM, nastupuje druhý spôsob vyporiadania, ktorý spočíva v súdnom rozhodnutí. Znamená to, že súd s prihliadnutím na pravidlá vyporiadania v zmysle § 150 OZ rozhodne o tom, ako sa spoločný majetok manželov spadajúci do BSM prerozdeli. Takéto súdne konanie o vyporiadaní BSM sa začína výlučne na návrh. V závislosti od toho, z akého dôvodu došlo k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, návrh môže podať manžel (aktívnu legitimáciu má ktorýkoľvek z nich), resp. správca konkurznej podstaty. Správca konkurznej podstaty podáva návrh tak v prípade, ak je vyhlásený konkurz na majetok jedného z manželov, ako ja v prípade uloženia trestu prepadnutia majetku jednému z manželov, keďže aj v tomto prípade po vykonateľnosti rozsudku, ktorým bol uložený trest prepadnutia majetku, je vec zaslaná konkurznému súdu, ktorý vyhlási na majetok odsúdeného manžela konkurz a následne vo veci dochádza k vyporiadaniu BSM v zmysle zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii.⁷

Existencia BSM sa viaže výlučne na existenciu manželstva. Z uvedeného je zrejmé, že ak dôvodom pre zánik BSM má byť zánik manželstva, nie je možné, aby k jeho vyporiadaniu došlo pred tým, ako manželstvo fakticky zaniklo. Daná zákonná úprava je striktno kogentná, a preto nie je možné, aby manželia vyporiadali prostredníctvom dohody svoj majetok pred tým, ako dôjde k právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým manželstvo rozvádza, resp. prostredníctvom dohody o vyporiadaní BSM pre prípad smrti jedného z manželov, ako ani pred vyhlásením konkurzu na majetok jedného z manželov.

Z uvedeného dôvodu vyporiadanie BSM nemôže byť súčasťou konania o rozvode (ako je tomu napríklad v prípade úpravy starostlivosti, styku a výživného pri maloletých deťoch), ale musí sa podať samostatný návrh na vyporiadanie, a to až po právoplatnom rozhodnutí o zániku manželstva rozvodom.

V prípade smrti jedného z manželov sa vyporiadanie uskutoční v rámci dedičského konania v zmysle ustanovenia § 195 a 196 Civilného mimosporového poriadku. V rámci predmetného konania príslušný súd, prostredníctvom notára ako súdneho komisára, prejedná otázku vyporiadania BSM. Tu sa môžu pozostalý manžel a ostatní dedičia dohodnúť, čo bude v rámci vyporiadania BSM spadať do výlučného vlastníctva pozostalého manžela a čo bude predstavovať predmet dedenia.⁸ V prípade ak by medzi pozostalým manželom a dedičmi k takejto dohode nedošlo, vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov uskutoční súd príslušný pre dané dedičské konania.

---

7 Ust. § 423 Trestného poriadku „*Len čo sa stal rozsudok, ktorým bol uložený trest prepadnutia majetku, vykonateľným, zašle predseda senátu príslušnému konkurznému súdu rovnopis rozsudku bez odôvodnenia na postup podľa osobitného zákona (zákon č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov).*“

8 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4M Cdo 12/2009: „*Majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve sa môže vyporiadať dohodou medzi pozostalým manželom a dedičmi uzavretou písomne alebo ústne do zápisnice. Dedič a pozostalý manžel (alebo jeho právni nástupcovia) sa môžu dohodnúť aj tak, že celá masa bezpodielového spoluvlastníctva patrí do dedičstva a že pozostalému manželovi (resp. do dedičstva po ňom) patrí tzv. náhradová pohľadávka.*“

Súd rozhoduje o vyporiadaní BSM aj v prípadoch, ak dôjde k zániku bezpodielového spoluvlastníctva z titulu vyhlásenia konkurzu na majetok jedného z manželov.

Ako už bolo uvedené, žalobu na vyporiadanie BSM môže podať ktorýkoľvek z manželov.⁹ Súd nie je viazaný žalobným návrhom z pohľadu otázky koľko ktorému z manželov v rámci vyporiadania prisúdi. Súd rozhoduje rozsudkom, avšak ak manželia uzavreli zmier, schváli ho uznesením. Žalobu je nevyhnutné podať na súd do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pretože v opačnom prípade sa toto právo prekluduje a nastupuje zákonná nevyvrátiteľná právna domnienka vyporiadania v zmysle ustanovenia § 149 ods. 4 OZ.

4. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov na základe zákona

Predmetná nevyvrátiteľná zákonná domnienka v zmysle § 149 ods. 4 OZ stanovuje, že v prípade ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou, alebo nebol podaný návrh na vyporiadanie na súd, nastupuje vyporiadanie priamo zo zákona. Predmetná zákonná forma vyporiadania BSM sa aplikuje pre prípady, kedy nedošlo k vyporiadaniu dohodou a ani prostredníctvom súdu, a to či už v časti majetku spadajúceho do BSM, alebo v celom jeho rozsahu.¹⁰ Vzhľadom na to, že dlhodobo pretrvávajúci stav nevyporiadania BSM dávno po tom, čo došlo k jeho zániku by mohol vyvolávať značnú právnu neistotu, a to tak medzi manželmi/bývalými manželmi, ako aj vo vzťahu k tretím osobám, bolo nevyhnutné implementovať do nášho právneho poriadku alternatívu vyporiadania BSM, ktoré by nastalo po určitom čase priamo zo zákona, a teda nezávisle od aktivity zúčastnených subjektov. Z uvedeného dôvodu ak manželia nezrealizujú vyporiadanie BSM včas, t.j. do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva, dôjde k takémuto vyporiadaniu automaticky priamo zo zákona.

V prípade dohody o vyporiadaní BSM je nevyhnutné, aby do troch rokov od zániku BSM došlo k jej uzavretiu. V prípade ak by takáto dohoda bola uzavretá po uplynutí

---

9 Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, II. ÚS 244/2009: „V prípade, že každý z bývalých manželov podal samostatný návrh na začatie konania vo veci vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva súdnym rozhodnutím, musí súd pri rozhodovaní o zastavení konania o návrhu takéhoto navrhovateľa z dôvodu litispendencie podľa § 83 OSP prihliadať aj na to, aké dôsledky toto jeho rozhodnutie môže mať vzhľadom na súvisiace hmotné (§ 149 ods. 4 OZ) a procesné predpisy (§ 96 ods. 1 a 3 OSP) a na jeho vlastnícke právo k veciam, ktoré boli predmetom bezpodielového spoluvlastníctva.“

10 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 147/2011: „Jedným z predpokladov, aby nastali účinky vyporiadania uvedené v § 149 ods. 4 OZ je existencia nevyporiadaného majetku, ktorý tvoril bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, a to buď celého bezpodielového spoluvlastníctva alebo jeho časti. Márnym uplynutím trojročnej zákonnej lehoty od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa uplatní právny režim tohto ustanovenia (nevyvrátiteľná právna domnienka) nielen v prípade, keď v tejto lehote nedošlo k jeho vyporiadaniu dohodou, alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, ale aj na tú časť nevyporiadaného majetku, ktorý sa nezahrnul do súdneho rozhodnutia alebo do dohody účastníkov.“

danej zákonnej lehoty, takáto dohoda bude absolútne neplatná, keďže právo na takúto dohodu sa uplynutím takejto lehoty prekluduje. Aj keď nie je možné uzavrieť dohodu o vyporiadaní BSM po uplynutí zákonom stanovenej trojročnej lehoty, v prípade ak manželia podali v danej lehote návrh na vyporiadanie BSM na súd, nie je vylúčené, aby sa v rámci tohto konania dohodli a uzavreli súdny zmier. V prípade súdneho vyporiadania je dôležité, aby do troch rokov od zániku BSM došlo k podaniu návrhu ktorýmkoľvek z manželov na jeho vyporiadanie. V takom prípade sa bude vyporiadavať BSM na základe rozhodnutia súdu, a to bez ohľadu na to, či k samotnému reálnemu vyporiadaniu na základe súdneho rozhodnutia došlo počas stanovených troch rokov, alebo až po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

Občiansky zákonník práve v ust. § 149 ods. 4 určuje spôsob a pravidlá, akým k danému vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov dôjde. V prípade hnutelných vecí patriacich do spoločného majetku sa prioritne zohľadňuje to, čo ktorý z manželov výlučne užíval či už pre svoje potreby, resp. potreby svojej domácnosti v období troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva. Tieto veci sa po uplynutí danej lehoty priamo pretransformujú do výlučného vlastníctva manžela, ktorý ich výlučne užíval. Príklad: Ak sa po rozvode (a teda zániku BSM) manžel odsťahoval od manželky a zobral si so sebou televízor, počítač a mikrovlnnú rúru, ktoré spadajú do BSM, a tieto následne po dobu troch rokov od zániku BSM užíval iba on, predmetné veci sa stanú v rámci zákonného vyporiadania automaticky jeho výlučným vlastníctvom. V prípade hnutelných vecí, ktoré užívali aj naďalej manželia spoločne, resp. sa striedali v užívaní, sa tieto po uplynutí zákonnej lehoty pretransformujú do podielového spoluvlastníctva, kde, ako vyplýva priamo z § 149 ods. 4, každý z nich bude mať na veci spoluvlastnícky podiel rovnakej veľkosti (t.j. každý o veľkosti $\frac{1}{2}$ v pomere k celku).

V prípade nehnuteľných vecí je otázka výlučného užívania irelevantná a neprihliada sa na ňu. Zákon výslovne ustanovuje, že nehnuteľnosti sa zákonne vysporiadajú tak, že budú pretransformované do podielového spoluvlastníctva, kde každý z manželov bude nositeľom rovnako veľkého spoluvlastníckeho podielu. Znamená to, že je nepodstatné, či v danom období predmetnú nehnuteľnosť užíval iba jeden z manželov alebo ju užívali obidvaja, nehnuteľnosti patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vždy pretransformujú do spoluvlastníctva podielového s rovnakými veľkosťami podielov obidvoch manželov. Ak by nastala situácia, že každý z manželov výlučne užíva časť nehnuteľnosti, napr. rodinného domu (každý z manželov jednu izbu), pričom časť nehnuteľnosti užívajú spoločne (napr. kuchyňa, chodba), na transformáciu vlastníckeho práva k danej nehnuteľnosti z BSM do podielového spoluvlastníctva, ako ani na veľkosť jednotlivých spoluvlastníckych podielov, to nemá vplyv. Môže to však mať vplyv na hnutelné veci, ktoré manželia v danej nehnuteľnosti užívali. V prípade hnutelných vecí, ktoré každý užíval výlučne (napr. nábytok, elektronika, ktorú mali každý vo svojej izbe), tie sa stanú výlučným vlastníctvom každého z nich, avšak veci ktoré užívali obidvaja, napr. v spoločných priestoroch (nábytok v chodbe, príslušenstvo v kuchyni), tie budú už v ich podielovom spoluvlastníctve.¹¹

---

11 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 111/1997 „Ak manželia po dobu troch rokov od rozvodu užívali spoločný byt aj s bytovým zariadením tak, že každý

5. Vybrané otázky vyporiadania majetkových hodnôt, spoločných pohľadávok a dlhov

V prípade ostatných majetkových práv spadajúcich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa postupuje obdobne ako je to pri nehnuteľnostiach, resp. hnutel'ných veciach užívaných obidvomi manželmi, a teda sa pretransformujú do podielového spoluvlastníctva.¹² Daný spôsob vyporiadania sa uplatní aj v prípade spoločných pohľadávok a záväzkov.

Práve vyporiadanie ostatných majetkových hodnôt a záväzkov v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú všeobecne v značnej miere špecifické. Jedna z najdiskutovanejších otázok je vyporiadanie obchodného podielu. V takomto prípade sa zohľadňuje prioritne to, či obchodný podiel bol nadobudnutý z prostriedkov spadajúcich do BSM alebo nie. V prípade ak iba časť prostriedkov spadala do BSM, vyporiadavať sa bude obchodný podiel v rozsahu zodpovedajúcej časti vkladu, ktorý do bezpodielového spoluvlastníctva patril.¹³

Špecifikum obchodného podielu spočíva v tom, že samotné vyporiadanie BSM nemá vplyv na postavenie alebo zmenu spoločníka. Znamená to, že v prípade ak by iba jeden z manželov bol registrovaný ako spoločník obchodnej spoločnosti, jemu bude prikázaný daný obchodný podiel. Nemôže nastať situácia, že by súd z dôvodu použitia spoločných prostriedkov prikázal daný podiel druhému manželovi, resp. by sa stali pomernými spoločníkmi v spoločnosti obidvaja manželia. Vzhľadom na špecifickosť práv a povinností vyplývajúcich z obchodného podielu je tento sám o sebe prikázaný manželovi, ktorý je zaregistrovaný ako spoločník a vyporiadanie BSM nemôže spôsobiť zmenu spoločníka. Čo však je predmetom vyporiadania, tak to je hodnota obchodného podielu. Tu sa zohľadňuje jeho obvyklá cena v čase vyporiadania a z nej následne bude alikvotne manželovi, ktorý nie je spoločníkom, prikázaná hodnota vyjadrená v peniazoch.

---

z nich užíval vyčlenené časti bytu a zvyšok bytu užívali spoločne bez toho, aby vyporiadali bezpodielové spoluvlastníctvo dohodu alebo aby podali návrh na jeho vyporiadanie, došlo k vyporiadaniu hnutel'ných vecí nachádzajúcich sa v spoločnom byte zo zákona podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka tak, že veci užívané vo vyčlenených častiach bytu nadobudol každý z nich do výlučného vlastníctva a veci v spoločne užívaných častiach bytu nadobudli do podielového spoluvlastníctva.“

- 12 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2M Cdo 21/2005 „Ak do troch rokov od zániku manželstva zaniklo spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve (§ 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka), môže sa po uplynutí tohto obdobia ten z rozvedených manželov, ktorý sa nestal členom družstva, úspešne domáhať voči druhému manželovi zaplataenia polovice hodnoty členského podielu titulom vyporiadania spoločného majetkového práva za použitia analógie § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“
- 13 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 168/2005: „Obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným, nadobudnutý manželmi alebo jedným z nich za trvania manželstva a z prostriedkov patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, predstavuje majetok (hodnotu), ktorý sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadava. Pri oceňovaní obchodného podielu v spoločnosti s ručením obmedzeným v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva sa vychádza z jeho stavu v dobe zániku tohto spoluvlastníctva, avšak z obvyklej ceny v dobe vyporiadania.“

Obdobná situácia je aj v prípade podniku a podnikania jedného z manželov na základe živnostenského oprávnenia. Všeobecne aj tu platí premisa, že podnik ako taký patrí do výlučného vlastníctva manžela – podnikateľa. Čo sa však týka výnosov z podnikania, tie už sú súčasťou bezpodielového spoluvlastníctva. Preto v prípade spravodlivého vyporiadania BSM sa musí zohľadňovať to, koľko prostriedkov patriacich do BSM bolo použitých na podnikateľskú činnosť manžela, koľko výnosov z podnikania bolo opätovne do podnikateľskej činnosti vrátených a na základe týchto skutočností určiť rozsah aktív a pasív podniku a z toho stanoviť jeho hodnotu. Následne je podnikajúci manžel povinný nahradiť do bezpodielového spoluvlastníctva takú sumu, ktorá bude zodpovedať kladnému rozdielu medzi aktívami a pasívami jeho podnikania.

Predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sú taktiež aj ich spoločné pohľadávky a dlhy. Jedná sa o majetkové práva a záväzky, ktoré manželom vznikli v čase existencie BSM. V rámci vyporiadania zvyčajne budú tieto majetkové aktíva ako aj pasíva prerozdelené medzi manželov, a to principiálne v zmysle všeobecných pravidiel vyporiadania BSM v zmysle ust. § 150 OZ (t.j. rovnosť podielov obidvoch manželov).¹⁴ Samozrejme aj dané pravidlo môže byť modifikované, a to najmä s prihliadnutím na to, kto v akom rozsahu sa svojou činnosťou, resp. nečinnosťou zapríčinil o zadĺženie.

Predmetné prerozdelenie pohľadávok a dlhov manželov v rámci vyporiadania BSM bez ohľadu na jeho formu (dohodou, súdnym rozhodnutím alebo zo zákona), však nemá účinky voči tretím osobám. Znamená to, že to ako sa manželia vyporiadajú, vo vzťahu k tretím osobám budú stále vystupovať ako veritelia, resp. dlžníci solidárne. Ak by teda vyzval veriteľ na plnenie manžela, ktorému na základe vyporiadania BSM nebol dlh prikázaný, je povinný si predmetný dlh voči veriteľovi aj tak splniť, pričom následne z titulu vyporiadania BSM má voči druhému manželovi právo regresu.

V prípade ak by dohodou, resp. rozhodnutím súdu nedošlo k vyporiadaniu celého majetku spadajúceho do BSM (t.j. niektoré veci resp. majetkové hodnoty a práva by neboli manželmi vyporiadané), po uplynutí troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa na ne tiež bude aplikovať pravidlo zákonné vyporiadania v zmysle § 149 ods. 4 OZ.

Záver

Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov predstavuje značne zložitý a častokrát zdĺhavý proces prerozdelenia spoločného majetku medzi manželov, ktorý musí zohľadňovať veľké množstvo faktorov súvisiacich s jeho nadobudnutím. V súčasnej dobe vzhľadom aj na narastajúci trend rozvodovosti dochádza k nárastu počtu

---

14 Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 128/2012: „Pod vyporiadanim treba rozumieť nielen to, kto z bývalých spoluvlastníkov zostane vlastníkom tej ktorej veci a kto z nich vlastníctvo stráca, ale celkové komplexné riešenie majetkových vzťahov medzi bývalými spoluvlastníkmi, vrátane pohľadávok a dlhov, ktoré vznikli za trvania manželstva. Pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vychádza zo zásady rovnosti ich podielov, pričom platí, že v rovnakom pomere, v akom sa manželia podieľajú na spoločnom majetku, sa podieľajú aj na spoločných dlhoch.“

zánikov BSM a ich následného vyporiadania, ktorý v značnej miere zvyšuje agendu už aj tak značne zaťažovaných súdov. Aj z tohto dôvodu by bolo vhodné reflektovať na spoločenský vývoj, ako aj potreby spoločnosti a určitým spôsobom umožniť manželom širší legislatívny rozsah nakladania so spoločným majetkom (napr. prostredníctvom predmanželských zmlúv, alebo dohôd o zániku BSM počas manželstva).

Literatúra:

- BĚLOHLÁVEK, A. J. – ČERNÝ, F. – JUNGWIRTHOVÁ, M. – KLÍMA, P. – PROFELDOVÁ, T. 2012. *Nový Občanský zákoník, Srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.
- CIRÁK, J. – FICOVÁ, S. a kol. 2008. *Občanské právo. Obecná část*. Vydání první. Ostrava : KEY Publishing s.r.o., 2008. 359 s. ISBN 978-80-7418-002-6.
- ĎURANA, M. 2015. Nájom na neobvykle dlhú dobu alebo limity pre dojednania o dobe nájmu, In *Štát a právo : vedecko-teoretický časopis pre otázky vedy o štáte a práve v Slovenskej republike*. Roč. 2, č. 1, Bratislava : Občianske združenie Štát a právo, 2015. ISSN 1339-7753 s. 45-49.
- ĎURICA, M. 2019. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, 1456 s. ISBN 978-80-7400-754-5.
- FEKETE, I. 2011. *Občiansky zákoník 1. Veľký komentár*. Bratislava : Eurokódex, 2011. 1254 s. ISBN 978-80-89447-50-3.
- GANDŽALOVÁ, D. 2009. Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a podnikanie, In *Pocita Sentē Radvanové: k 80. narodeninám*. Praha : ASPI - Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-432-1 s. 173-187.
- PAVELKOVÁ, B. 2011. *Zákon o rodine. Komentár*. 1. vydanie. Praha : C,H.Beck, 2011, 655 s. ISBN 978-80-7400-359-2.
- PETRÍKOVÁ, L. 2017. Ochrana súkromia a rodiny vo svetle pracovného práva. In *Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitatis Matthiae Belii Neosolii*. Roč. 21, Banská Bystrica : Belianum, 2017. ISBN 978-80-557-1232-1 s. 366-372.
- SAKTOROVÁ, L. 2019. Is there a private life free from forms of social control? In *Hungarian journal of legal studies*. Vol. 60, no. 1, Budapešť : Akadémiai Kiadó, 2019. ISSN 2498-5473, s. 86-94.
- SKALOŠ, M. 2020. *Právny poriadok Československa v rokoch 1948 – 1989*. 1. vyd. Banská Bystrica : Belianum, 2020, 368 s. ISBN 978-80-557-1679-4.
- SKALOŠ, M. 2016. Súkromné právo v historickom kontexte Slovenska, In *Visegrad journal on human rights: vedecký časopis Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy, Právnická fakulta, Užhorodská národná univerzita, Č. 4/2*. Bratislava, Užhorod : Paneurópska vysoká škola, Užhorodská národná univerzita, 2016. ISSN 1339-7915, s. 28-39.
- ŠEVCOVÁ, K. 2016. Nová právna úprava cezhraničného dedenia v zmysle nariadenia EÚ č. 650/2012, In *Notitiae Novae Facultatis Iuridicae Universitatis Matthiae Belii Neosolii*. Roč. 20, 1. Banská Bystrica : Belianum, 2016. ISBN 978-80-557-1100-3 s. 340-348.

-
- ŠOŠKOVÁ, I. 2016. *Manželstvo a manželsko-právne vzťahy vo svetle prvej kodifikácie československého rodinného práva 1949*. Banská Bystrica : Belianum, 2016, 198 s. ISBN 978-80-557-1151-5.
  - ŠTEVČEK, M. – DULAK, A. – BAJÁNKOVÁ, J. – FEČÍK, M. – SEDLAČKO, F. – TOMAŠOVIČ, M. a kol. 2019. *Občiansky zákonník I. § 1 – 450. Komentár*. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2019. 1754 s. ISBN 978-80-7400-770-5.
  - ŠVESTKA, J. – SPÁČIL, J. – ŠKÁROVÁ M. – HULMÁK, M. a kol. 2009. *Občianský zákoník I. §1 až 459. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. 1394 s. ISBN 978-80-7400-108-6.

Summary: Current Issues of Settlement of Community Property of Spouses

The article focuses on selected issues of settlement of community property of spouses. It points out the individual legal forms of settlement. It characterizes their significance and meaning, while also reflecting on the relevant case law. It points out selected specifics, that spouses may encounter when settling their community property. The article also consider possible future legislative progress in this area.

JUDr. Juraj Takáč, PhD.
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta, Katedra občianskeho a pracovného práva
Komenského 20, 974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
e-mail: juraj.takac@umb.sk